Nauczyciel wspomagający- rola, zadania, dokumentacja

eduedukacja

Podstawowe akty prawne

- ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela
- **rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym**
- **rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli**
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. W sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 siepnia2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji

Nauczyciel wspomagający czyli kto ?

Nauczyciel wspomagający a nauczyciel współorganizujący kształcenie Różnice

- W dziedzinie edukacji istnieje rola nauczyciela, który wspiera i współorganizuje proces kształcenia specjalnego. Często używa się określenia „nauczyciel wspomagający”, jednak jest to nazwa nieobecna w prawie oświatowym i używana umownie.
- W oddziałach integracyjnych, taki nauczyciel jest określany jako **„nauczyciel współorganizujący kształcenie integracyjne”,**
- W oddziałach ogólnodostępnych jako **„nauczyciel współorganizujący kształcenie specjalne”**.

Nauczyciel wspomagający a nauczyciel współorganizujący kształcenie Różnice

- Choć często używa się terminu „nauczyciel wspomagający” jako synonimu dla „nauczyciel współorganizujący kształcenie”, istnieją subtelne różnice między tymi dwoma pojęciami.
- Nauczyciel wspomagający często kojarzony jest z osobą, która pomaga uczniowi w opanowaniu materiału edukacyjnego i wspiera go w trudnościach.
- Natomiast rola nauczyciela współorganizującego jest bardziej kompleksowa. Oprócz wspomagania ucznia w nauce, nauczyciel współorganizujący pełni funkcję asystenta, wykładowcy i opiekuna. Współpracuje z całą kadrą pedagogiczną nad opracowaniem najlepszych metod nauczania i rozwoju dzieci. Ponadto, nauczyciel współorganizujący utrzymuje regularny kontakt z rodzicami, informując ich o postępach i przebiegu nauki ucznia.

Kwalifikacje nauczyciela współorganizującego

- Kwalifikacje nauczycieli współorganizujących są określone w **Rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.**

oraz

- **Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym**

Kwalifikacje nauczyciela współorganizującego

- Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela dodatkowo zatrudnionego w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego w przedszkolach, szkołach i oddziałach integracyjnych lub w celu współorganizowania kształcenia uczniów odpowiednio niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe , określone zostały w **§ 35 ww. rozporządzenia z dnia 14 września 2023** r.
- Zgodnie z ww. przepisem nauczyciel współorganizujący kształcenie integracyjne powinien posiadać kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej.

Co oznacza, że taka osoba :

Kwalifikacje nauczyciela współorganizującego

1) ukończyła jednolite studia magisterskie na kierunku:

a) pedagogika specjalna w dowolnym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne lub

b) na którym jest realizowane wyłącznie kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej) lub wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

2) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, logopedii, pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej) lub wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na kierunku innym niż pedagogika specjalna i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

3) ukończyła studia drugiego stopnia na kierunku pedagogika specjalna, w dowolnym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

4) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku lub w zakresie innym niż określone w pkt 1 i 3 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej, lub

5) ukończyła studia prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r. w zakresie pedagogiki specjalnej i posiada przygotowanie pedagogiczne, lub

6) ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie prowadzone zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem 3 sierpnia 2019 r. w zakresie innym niż określony w pkt 5 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej, lub

7) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki określone w § 3 ust. 1 lub § 4 i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz ukończyła studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej

Kwalifikacje nauczyciela współorganizującego

- Wyjątek stanowią nauczyciele współorganizujący kształcenie integracyjne, którym dyrektor powierzy na podstawie § 5 pkt 4 ww. rozporządzenia z dnia 9 sierpnia 2017 r. w ramach wykonywanych obowiązków prowadzenie innych zajęć odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia **rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne** – z wyjątkiem zajęć specjalistycznych organizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
  W tym przypadku bowiem nauczyciele muszą posiadać kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia. Natomiast na podstawie § 33 ust. 1 ww. rozporządzenia z dnia 14 września 2023 r., kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ww. ustawy – Prawo oświatowe, w przedszkolach, szkołach i placówkach o których mowa w § 3 ust. 1 i § 4 ww. rozporządzenia z dnia 14 września 2023 r., posiada osoba, która **ma kwalifikacje określone w § 20 i § 22 ust. 4 ww. rozporządzenia z dnia 14 września 2023 r.**
- Z powyższych przepisów wynika, że nauczyciel wspomagający może prowadzić zajęcia rewalidacyjne w ramach swojego pensum, jeżeli posiada odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia tego rodzaju zajęć (tzn. posiada kwalifikacje w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności dziecka).

Kwalifikacje nauczyciela współorganizującego

- W przedszkolach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęte dzieci i uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, zatrudnia się także nauczycieli współorganizujących

Zatrudnienie nauczyciela współorganizującego

Dyrektor, zatrudniając nauczyciela na podstawie ww. przepisów, dokonuje oceny kwalifikacji nauczyciela i podejmuje decyzje dotyczące zatrudnienia go do prowadzenia określonych zajęć.

Zadania nauczyciela współorganizującego

Nauczyciel wspomagający w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym nie prowadzi zajęć samodzielnie. Uczestniczy on więc w zajęciach innych nauczycieli, prowadzi je wspólnie z nimi lub udziela im pomocy.

- **Zadania nauczyciela wspomagającego mogą być różne** w różnych placówkach a nawet grupach, ponieważ **zależą one od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych danego dziecka**, a także jego możliwości psychofizycznych.
- Oprócz wspomagania ucznia w opanowaniu materiału edukacyjnego odpowiedniego dla jego poziomu nauki, nauczyciel, pełni również rolę opiekuna. Pomaga uczniowi w dostosowaniu się do otaczającej go rzeczywistości, funkcjonowaniu w grupie i nawiązywaniu relacji z innymi. Ponadto, nauczyciel współorganizujący odpowiada za proces edukacyjno-pedagogiczny i regularnie współpracuje z rodzicami, informując ich o postępach ucznia.
- Szczegółowy zakres zadań do wykonania przez osobę zatrudnioną na tym stanowisku wyznacza dyrektor w oparciu o orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez poradnie specjalistyczne. Zwykle odnoszą się one do:

- **rozpoznania potrzeb** edukacyjnych i możliwości psychofizycznych dzieci objętych kształceniem specjalnym;
- udziału w **opracowaniu programów wychowania przedszkolnego** i dostosowanie ich realizacji do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka;
- udziału w **opracowywaniu IPET i WOPFU**;
- **pracy wychowawczej** z dziećmi z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego;
- **współpracy** z innymi nauczycielami, specjalistami i wychowawcami.

Przykłady działań edukacyjnych nauczyciela współorganizującego

- **1. Indywidualizacja nauczania:** Nauczyciel wspomagający może skutecznie wspierać edukację poprzez indywidualizację nauczania. Dzięki temu może dostosować materiał i metody nauczania do potrzeb i umiejętności każdego ucznia. Nauczyciel wspomagający może również pracować z uczniem indywidualnie, udzielając mu dodatkowej pomocy i wsparcia w trudnych obszarach.
- **2. Wsparcie emocjonalne:** Rola nauczyciela wspomagającego polega również na zapewnieniu uczniom wsparcia emocjonalnego. Mogą oni być wsparciem dla uczniów w trudnych sytuacjach, takich jak problemy rodzinne czy trudności w nauce. Nauczyciel wspomagający może być obecny jako osoba, z którą uczeń może porozmawiać i znaleźć wsparcie.

Przykłady działań edukacyjnych nauczyciela współorganizujacego

- **3. Praca w małych grupach:** Nauczyciel wspomagający może efektywnie wspierać edukację poprzez pracę w małych grupach. Dzięki temu może zapewnić większą interakcję i zaangażowanie uczniów w proces nauki. Praca w małych grupach umożliwia również bardziej indywidualne podejście do każdego ucznia i dostosowanie materiału do ich potrzeb.
- **4. Współpraca z nauczycielem głównym:** Nauczyciel wspomagający może odgrywać kluczową rolę w współpracy z nauczycielem głównym. Mogą oni wspólnie planować i realizować lekcje, dzielić się wiedzą i doświadczeniem, oraz wzajemnie się wspierać. Współpraca ta może przyczynić się do skutecznego wsparcia edukacyjnego uczniów.

Komu przysługuje nauczyciel współorganizujący?

- Konieczność przydzielenia uczniowi nauczyciela współorganizujacego wynika z zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego. W przypadku gdy to orzeczenie wydano ze względu na **autyzm**, Zespół Aspergra, lub niepełnosprawności sprzężone, zatrudnienie nauczyciela współorganizującego w przedszkolach lub szkołach ogólnodostępnych staje się konieczne (ewentualnie przydzielenie specjalisty np. pedagoga specjalnego lub pomocy nauczyciela w zależności od treści orzeczenia). Właśnie dlatego w praktyce od nauczycieli współorganizujących często oczekuje się posiadania kwalifikacji z zakresu spektrum autyzmu.
- Obowiązek zatrudnienia nauczyciela współorganizującego dotyczy także kształcenia integracyjnego.
- Z kolei w przypadku uczniów z orzeczeniem wydanym z uwagi na inny rodzaj niepełnosprawności niż wynikający z autyzmu, jak również niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym przydział nauczyciela wspierającego jest możliwy za zgodą organu prowadzącego.

Pensum nauczyciela współorganizującego

- Wymiar pensum nauczyciela współorganizującego określają zapisy Karty Nauczyciela w art. 42 ust 3, które mówią o 20 godzinach pensum dla

Nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej zatrudnianych dodatkowo w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego oraz współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym

- Przepisy nie precyzują liczby godzin, jaką nauczyciel współorganizujący kształcenie ma poświęcić na pracę z danym uczniem: kwestię tę indywidualnie reguluje dyrektor placówki na podstawie zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Pensum nauczyciela współorganizującego

- Nie zawsze jednak wysokość pensum nauczyciela wynika z art. 42 ust. 3 KN. Może także ustalić ją organ prowadzący na podstawie upoważnienia zawartego w art. 42 ust. 7 pkt 3 KN. Zgodnie z tym przepisem to organ prowadzący określa wymiar pensum dla nauczycieli tych szkół, które nie zostały określone w Karcie Nauczyciela, Chodzi tu m.in. o pedagoga specjalnego w zakres obowiązków którego pojawia się prowadzenie zajęć rewalidacyjnych. Tu jednak Karta Nauczyciela wprowadza istotne zastrzeżenie, ponieważ ustalony dla tych specjalistów wymiar pensum nie może być wyższy niż 22 godziny.

Dokumentacja

- Przepisy prawa oświatowego nie określają szczegółowo rodzajów dokumentacji prowadzonej przez nauczyciela zatrudnionego w celu współorganizowania kształcenia uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Zasady prowadzenia dokumentacji należy więc wywodzić z:
- przepisów określających zakres obowiązków nauczyciela oraz
- przepisów dotyczących sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

- **Główne elementy tej dokumentacji to:**

- **dziennik nauczyciela współorganizującego,**
- **teczka ucznia**
- **dokumentacja współpracy z rodzicami**

Dziennik nauczyciela współorganizującego

- Dziennik pracy to podstawowe narzędzie, w którym nauczyciel zapisuje codzienne działania i obserwacje
- Zawiera on szczegółowe zapisy dotyczące przeprowadzonych zajęć, obserwacji uczniów oraz planów na przyszłość.

<u>Powinien zawierać:</u>

- Dane osobowe uczniów objętych wsparciem
- Wyniki diagnozy
- Formy wspomagania ustalone w IPET
- Tygodniowy plan zajęć
- Szczegółowe opisy przeprowadzonych działań
- Notatki z obserwacji uczniów
- Informacje o kontaktach z rodzicami i innymi specjalistami

- Systematyczne prowadzenie dziennika umożliwia monitorowanie postępów uczniów i dostosowywanie metod pracy do ich zmieniających się potrzeb. Jest to również cenne źródło informacji dla innych specjalistów i rodziców.

Indywidualna teczka ucznia

- Indywidualna teczka ucznia zawiera szczegółowe informacje o postępach i potrzebach edukacyjnych dziecka.
- Zawiera ona wszystkie istotne dokumenty związane z pomocą psychologiczno-pedagogiczną udzielaną uczniowi.
- Kluczowym elementem teczki jest **IPET** (Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny), który określa cele i metody pracy z uczniem. Towarzyszy mu **WOPFU** (Wielospecjalistyczna Ocena Poziomu Funkcjonowania Ucznia), stanowiący podstawę do tworzenia i modyfikacji IPET-u.
- Teczka zawiera również analizy wytworów ucznia, takie jak prace plastyczne czy próbki pisma, które pomagają w ocenie postępów i planowaniu dalszych działań. Regularne aktualizowanie zawartości teczki jest niezbędne dla zapewnienia ciągłości i skuteczności wsparcia.

Dokumentacja współpracy z rodzicami

- Obejmuje ona zaświadczenia o zgodzie rodziców na udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co jest prawnym wymogiem przed rozpoczęciem wsparcia.
- Zawiera również szczegółowe notatki z rozmów i spotkań, które są cennym źródłem informacji o funkcjonowaniu ucznia w różnych środowiskach.
- Ta dokumentacja wspomaga współpracę z rodzicami oraz skuteczną wymianę informacji, wspólne planowanie działań wspierających oraz monitorowanie postępów ucznia zarówno w szkole, jak i w domu. Systematyczne prowadzenie tej dokumentacji przyczynia się do spójności oddziaływań edukacyjnych i terapeutycznych.